

Exemple de aplicare a algoritmului simplex

Exemplul 1 Problema firmei de calculatoare:

$$(P) \begin{cases} 3x_1 + 5x_2 \leq 150 \\ x_2 \leq 20 \\ 8x_1 + 5x_2 \leq 300 \\ x_1 \geq 0, x_2 \geq 0 \\ (\max) f = 50x_1 + 40x_2 \end{cases} \Rightarrow (FSP) \begin{cases} 3x_1 + 5x_2 + x_3 = 150 \\ x_2 + x_4 = 20 \\ 8x_1 + 5x_2 + x_5 = 300 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 5 \\ (\max) f = 50x_1 + 40x_2 + 0 \cdot x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 \end{cases}$$

CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	
0	x_3	150	3	5	1	0	0	150:3 = 50
0	x_4	20	0	1	0	1	0	—
0	x_5	300	8	5	0	0	1	300:8 = 37,5
	f	0	-50	-40	*	*	*	
0	x_3	75/2	0	25/8	1	0	-3/8	75/2 : 25/8 = 12
0	x_4	20	0	1	0	1	0	20 : 1 = 20
50	x_1	75/2	1	5/8	0	0	1/8	75/2 : 5/8 = 60
	f	1875	*	-35/4	*	*	25/4	
40	x_2	12	0	1	8/25	0	-3/25	
0	x_4	8	0	0	-8/25	1	3/25	
5	x_1	30	1	0	-1/5	0	1/5	
	f	1980	*	*	14/5	*	26/5	

ITERAȚIA 1

Baza: $B^1 = [A^3, A^4, A^5]$.

Soluția asociată: $x(B^1) = (0, 0, 150, 20, 300)$, $f = 0$

$\bar{c}_1 < 0, \bar{c}_2 < 0 \rightarrow$ criteriul de optim nu este verificat.

În bază intră A^1 și iese A^5 .

ITERAȚIA 1

Baza: $B^2 = [A^3, A^4, A^1]$. Soluția asociată:

$x(B^2) = (75/2, 0, 75/2, 20, 0)$, $f = 1875$

$\bar{c}_2 < 0 \rightarrow$ criteriul de optim nu este verificat.

În bază intră A^2 și iese A^3 .

ITERAȚIA 3

Baza: $B^3 = [A^2, A^4, A^1]$. Soluția asociată:

$x(B^3) = (30, 12, 0, 8, 0)$, $f = 1980$

Criteriul de optim este verificat \rightarrow soluția curentă este optimă.

Exemplul 4.3 (interpretarea geometrică a algoritmului simplex). Procedura a plecat din vârful O apoi s-a deplasat către vârful “mai bun” A și s-a oprit în vârful “optim” B.

Baza B	Soluția $x(B)$ asociată	Proiecția în planul (x_1, x_2)	Valoarea funcției obiectiv
$B^1 \equiv [A^3, A^4, A^5]$	$x(B^1) = (0, 0, 150, 20, 300)$	$O \equiv (0, 0)$	0
$B^2 \equiv [A^3, A^4, A^1]$	$x(B^2) = (75/2, 0, 75/2, 20, 0)$	$A \equiv (37.5, 0)$	1875
$B^3 \equiv [A^2, A^4, A^1]$	$x(B^3) = (30, 12, 0, 8, 0)$	$B \equiv (30, 12)$	1980

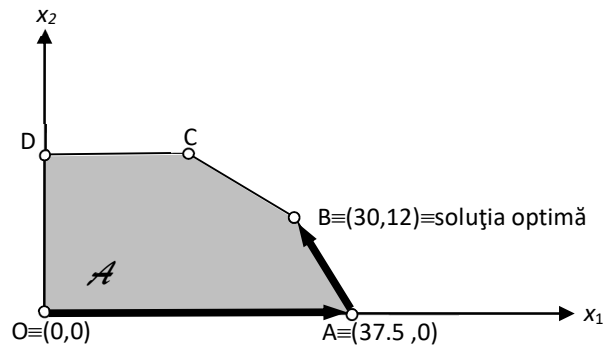


Figura 4.3

Exemplul 2

$$(P) \begin{cases} (\max) f = 8x_1 - 6x_2 + 7x_3 \\ 3x_1 - x_2 + 2x_3 = 30 \\ 2x_1 + x_2 \geq 35 \\ x_1 + 3x_3 \leq 20 \\ x_1 \geq 0, x_2 \geq 0, x_3 \geq 0 \end{cases} .$$

$$(FSP) \begin{cases} 3x_1 - x_2 + 2x_3 = 30 \\ 2x_1 + x_2 - x_4 = 35 \\ x_1 + 3x_3 + x_5 = 20 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 5 \\ (\max) f = 8x_1 - 6x_2 + 7x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} 3 & -1 & 2 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 & -1 & 0 \\ 1 & 0 & 3 & 0 & 1 \\ A^1 & A^2 & A^3 & A^4 & A^5 \end{bmatrix}$$

$$(FBP) \begin{cases} 3x_1 - x_2 + 2x_3 + x_6 = 30 \\ 2x_1 + x_2 - x_4 + x_7 = 35 \\ x_1 + 3x_3 + x_5 = 20 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 7 \\ (\max) f = 8x_1 - 6x_2 + 7x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 - Mx_6 - Mx_7 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} 3 & -1 & 2 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 1 & 0 & -1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 3 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ A^1 & A^2 & A^3 & A^4 & A^5 & A^6 & A^7 \end{bmatrix}$$

		8		-6		7		0		0		-M		-M	
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7						
-M	x_6	30	3	-1	2	0	0	1	0	30:3=10					
-M	x_7	35	2	1	0	-1	0	0	1	35:2=17.5					
0	x_5	20	1	0	3	0	1	0	0	20:1=20					
	f	-65M	-5M-8	6	-2M-7	M	*	*	*						
8	x_1	10	1	-1/3	2/3	0	0	1/3	0	-					
-M	x_7	15	0	5/3	-4/3	-1	0	-2/3	1	15:5/3=9					
0	x_5	10	0	1/3	7/3	0	1	-1/3	0	10:1/3=30					
	f	15M+80	*	-5M/3+10/3	4M/3-5/3	M	*	5M/3+8/3	*						
8	x_1	13	1	0	2/5	-1/5	0	1/5	1/5						
-6	x_2	9	0	1	-4/5	-3/5	0	-2/5	3/5						
0	x_5	7	0	0	13/5	1/5	1	-1/5	-1/5						
	f	50	*	*	1	2	*	M+4	M-2						

Exemplul 3

$$(P) \begin{cases} (\max) f = 3x_1 + 4x_2 \\ -3x_1 + 4x_2 \leq 12 \\ -2x_1 + x_2 \leq 2 \\ x_1 - 2x_2 \leq 2 \\ x_1 \geq 0, x_2 \geq 0 \end{cases}$$

(optim infinit).

Forma standard și matricea tehnologică a acesteia:

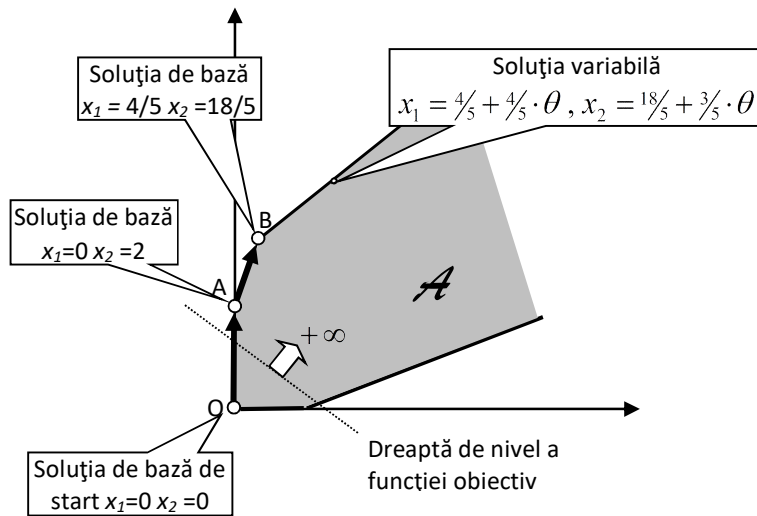
$$(FSP) \begin{cases} -3x_1 + 4x_2 + x_3 = 12 \\ -2x_1 + x_2 + x_4 = 2 \\ x_1 - 2x_2 + x_5 = 2 \\ x_j \geq 0 \quad j=1, \dots, 5 \\ (\max) f = 3x_1 + 4x_2 + 0 \cdot x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} -3 & 4 & 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & -2 & 0 & 0 & 1 \\ A^1 & A^2 & A^3 & A^4 & A^5 \end{bmatrix}$$

Plecăm cu baza unitară $E = [A^3 \ A^4 \ A^5]$. După trei iterații – vezi tabelele 4.10 – 4.12 - se obține soluția asociată bazei $B = [A^1 \ A^2 \ A^5]$ care nu verifică criteriul de optim întrucât $\bar{c}_4 = -24/5 < 0$ dar satisface condiția criteriului de recunoaștere a optimului infinit: $\bar{A}^4 = B^{-1}A^4 \leq 0$.

				3	4	0	0	0		
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5			
0	x_3	12	-3	4	1	0	0	0	12:4 = 3	
0	x_4	2	-2	1	0	1	0	0	2:1 = 2	
0	x_5	2	1	-2	0	0	1	1	-	
	f	0	-3	-4	*	*	*	*		
0	x_3	4	5	0	1	-4	0	0	4:5 = 0.8	
4	x_2	2	-2	1	0	1	0	0	-	
0	x_5	6	-3	0	0	2	1	1	-	
	f	8	-11	*	*	4	*	*		
3	x_1	4/5	1	0	1/5	-4/5	0	0		
4	x_2	18/5	0	1	2/5	-3/5	0	0		
0	x_5	42/5	0	0	3/5	-12/5	1	1		
	f	84/5	*	*	11/5	-24/5	*	*		

Interpretarea geometrică

Proiecțiile soluțiilor de bază cercetate de algoritm în planul variabilelor x_1 , x_2 sunt vârfurile $O(0,0)$, $A(0,2)$ și $B(4/5, 18/5)$ ale mulțimii de soluții admisibile ale programului original (P)



Exemplul 4 Vom aplica algoritmul simplex și metoda celor două faze la rezolvarea programului liniar:

$$(P) \begin{cases} (\max)f = 2x_1 + 3x_2 \\ 2x_1 + x_2 \geq 40 \\ x_1 + 3x_2 \geq 30 \\ x_1 + x_2 \leq 30 \\ x_1, x_2 \geq 0 \end{cases}$$

Forma standard și matricea tehnologică a acesteia:

$$(FSP) \begin{cases} 2x_1 + x_2 - x_3 = 40 \\ x_1 + 3x_2 - x_4 = 30 \\ x_1 + x_2 + x_5 = 30 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 5 \\ (\max)f = 2x_1 + 3x_2 + 0 \cdot x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & -1 & 0 & 0 \\ 1 & 3 & 0 & -1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Pentru formarea bazei unitare de start introducem variabilele artificiale x_6 și x_7 în primele două restricții din (FSP).

În faza I se rezolvă programul în formă bună:

$$\begin{cases} 2x_1 + x_2 - x_3 + x_6 = 40 \\ x_1 + 3x_2 - x_4 + x_7 = 30 \\ x_1 + x_2 + x_5 = 30 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 7 \\ (\min)w = x_6 + x_7 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & -1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 0 & -1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ A^1 & A^2 & A^3 & A^4 & A^5 & A^6 & A^7 \end{bmatrix}$$

plecând de la baza unitară $E = [A^6, A^7, A^5]$. Vezi tabelele 4.13 – 4.15

			0	0	0	0	0	1	1	
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	
1	x_6	40	2	1	-1	0	0	1	0	40:1=40
1	x_7	30	1	3	0	-1	0	0	1	30:3= 10
0	x_5	30	1	1	0	0	1	0	0	30:1=30
	w	70	3	4	-1	-1	*	*	*	
1	x_6	30	5/3	0	-1	1/3	0	1	-1/3	30:5/3= 18
0	x_2	10	1/3	1	0	-1/3	0	0	1/3	10:1/3=30
0	x_5	20	2/3	0	0	1/3	1	0	-1/3	20:2/3=30
	w	30	5/3	*	-1	1/3	*	*	-4/3	
0	x_1	18	1	0	-3/5	1/5	0	3/5	-1/5	
0	x_2	4	0	1	1/5	-2/5	0	-1/5	2/5	
0	x_5	8	0	0	2/5	1/5	1	-2/5	-1/5	
	w	0	*	*	0	0	*	-1	-1	

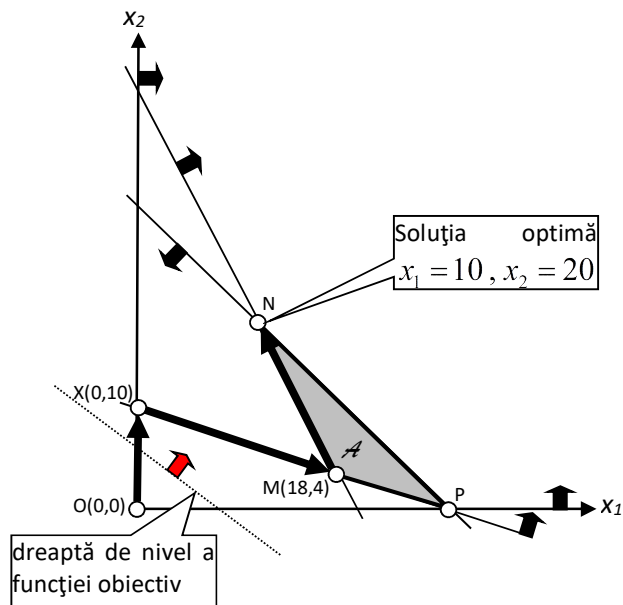
Atenție: se aplică instrucțiunile algoritmului simplex pentru problemele de **minimizare!** Astfel, la prima iterație testul de optimalitate nu este verificat deoarece există costuri reduse **pozitive**. În bază intră coloana A^2 care are cel mai mare cost redus: $\bar{c}_2 = 4 > 0$ În dreapta tabelului au fost afișate rapoartele care definesc –prin minimul lor – coloana care iese din bază.

În faza II se maximizează funcția obiectiv originală f plecând de la soluția admisibilă de bază găsită la finele primei faze – vezi tabelele 4.16 și 4.17. De fapt, tabelul 4.16 este tabelul 4.15 din care au fost eliminate coloanele variabilelor artificiale, costurile reduse fiind recalulate în raport cu funcția f .

			2	3	0	0	0	
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	
2	x_1	18	1	0	-3/5	1/5	0	18:1/5 = 90
3	x_2	4	0	1	1/5	-2/5	0	-
0	x_5	8	0	0	2/5	1/5	1	8:1/5 = 40
	f	48	*	*	-3/5	-4/5	*	
2	x_1	10	1	0	-1	0	-1	
3	x_2	20	0	1	1	0	2	
0	x_4	40	0	0	2	1	5	
	f	80	*	*	1	*	4	

Recapitulând, algoritmul simplex a examinat patru soluții de bază ale căror proiecții în planul variabilelor originale x_1, x_2 sunt punctele O, X, M și N

Baza	Soluția ($x_1, x_2, x_3, x_4, x_5, x_6, x_7$)	Proiecția soluției în planul (x_1, x_2)
A^6, A^7, A^5	(0,0,0,0,30, 40,30)	O (0,0)
A^6, A^2, A^5	(0,10,0,0,20, 30,0)	X (0,10)
A^1, A^2, A^5	(18,4,0,0,8, 0,0)	M (18,4)
A^1, A^2, A^4	(10,20,0,40,5, 0,0)	N (10,20)



În primele două soluții, cel puțin una din variabilele artificiale x_6 sau x_7 are valoare **nenulă**; punctele corespunzătoare O și X sunt **în afara** mulțimii soluțiilor admisibile \mathcal{A} ! Celelalte două soluții, în care $x_6 = x_7 = 0$ se identifică cu vârfurile M și N ale lui \mathcal{A} .

Exemplul 5 Cu ajutorul algoritmului simplex vom arăta că programul:

$$(P) \begin{cases} 5x_1 - x_2 + x_3 \geq 6 \\ 2x_1 + x_2 + 3x_3 \leq 7 \\ -3x_1 + x_2 + 2x_3 \geq 2 \\ x_1, x_2, x_3 \geq 0 \\ (\min) f = 6x_1 + x_2 - 2x_3 \end{cases}$$

este incompatibil (nu are soluții admisibile)

Scriem forma standard și matricea tehnologică a acesteia:

$$(FSP) \begin{cases} 5x_1 - x_2 + x_3 - x_4 = 6 \\ 2x_1 + x_2 + 3x_3 + x_5 = 7 \\ -3x_1 + x_2 + 2x_3 - x_6 = 2 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 6 \\ (\min) f = 6x_1 + x_2 - 2x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 + 0 \cdot x_6 \end{cases} \quad A = \begin{bmatrix} 5 & -1 & 1 & -1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 3 & 0 & 1 & 0 \\ -3 & 1 & 2 & 0 & 0 & -1 \\ A^1 & A^2 & A^3 & A^4 & A^5 & A^6 \end{bmatrix}$$

Pentru formarea bazei unitare de start introducem variabilele artificiale x_7 și x_8 în prima respectiv a treia ecuație din (FSP). Forma bună a programului este:

$$(FBP) \begin{cases} 5x_1 - x_2 + x_3 - x_4 + x_7 = 6 \\ 2x_1 + x_2 + 3x_3 + x_5 = 7 \\ -3x_1 + x_2 + 2x_3 - x_6 + x_8 = 2 \\ x_j \geq 0 \quad j = 1, \dots, 6 \\ (\min) f = 6x_1 + x_2 - 2x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 + 0 \cdot x_6 + M \cdot x_7 + M \cdot x_8 \end{cases}$$

Inițiem procedura simplex cu baza unitară $E = [A^7 \ A^5 \ A^8]$ -. Din ultimul tabel rezultă că **în soluția optimă a (FBP), variabila artificială x_7 are valoare nenulă: $x_7 = 1$** . Se conchide că programul original (P) nu are soluții admisibile (este incompatibil).

			6	1	-2	0	0	0	M	M
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	x_8
M	x_7	6	5	-1	1	-1	0	0	1	0
0	x_5	7	2	1	3	0	1	0	0	0
M	x_8	2	-3	1	2	0	0	-1	0	1
	f	8M	$2M - 6$	-1	$3M + 2$	-M	*	-M	*	*
M	x_7	5	13/2	-3/2	0	-1	0	1/2	1	-1/2
0	x_5	4	13/2	-1/2	0	0	1	3/2	0	-3/2
-2	x_3	1	-3/2	1/2	1	0	0	-1/2	0	1/2
	f	$5M - 2$	$-13M/2 - 3$	$-3M/2 - 2$	*	-M	*	$M/2 + 1$	*	$-3M/2 - 1$
M	x_7	1	0	-1	0	-1	-1	-1	1	1
6	x_1	8/13	1	-1/13	0	0	2/13	3/13	0	-3/13
-2	x_3	25/13	0	5/13	1	0	3/13	-2/13	0	2/13
	f	$M - 2/13$	*	$-M - 16/13$	*	-M	$-M + 6/13$	$-M + 22/13$	*	-22/13

6:1 = 6
7:3 = 2,33
2:2 = 1

5 : 13/2 = 10/13
4 : 13/2 = 8/13
-

:

Exemplul 6 Vom arăta – cu ajutorul algoritmului simplex –că programul:

$$(P) \begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 = 10 \\ x_1 - x_2 \geq 1 \\ 2x_1 + 3x_2 + x_3 \leq 21 \\ x_1, x_2, x_3 \geq 0 \\ (\max)f = 2x_1 + 3x_2 + x_3 \end{cases}$$

are mai multe soluții optime **de bază** și de aici o **infinitate de soluții optime!**

Introducem variabilele de abatere x_4 și x_5 în restricțiile inegalități (rezultând forma standard (FSP)) după care, pentru formarea bazei unitare de start, introducem și variabilele artificiale x_6 și x_7 în primele două relații. Obținem forma bună:

$$(FBP) \begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 + x_6 = 10 \\ x_1 - x_2 - x_4 + x_7 = 1 \\ 2x_1 + 3x_2 + x_3 + x_5 = 21 \\ x_j \geq 0 \quad j=1, \dots, 7 \\ (\max)f = 2x_1 + 3x_2 + x_3 + 0 \cdot x_4 + 0 \cdot x_5 - Mx_6 - Mx_7 \end{cases}$$

Aplicarea algoritmului simplex este afișată în tabelele 4.22 – 4.26. La iterația 4 (tabelul 4.25) s-a găsit soluția optimă a programului (FBP) în care **variabilele artificiale x_6 și x_7 au valoarea zero**; în consecință forma standard (FSP) are soluția optimă x^* , asociată bazei $[A^3 \ A^1 \ A^2]$, în care:

$$x_1^* = 13/3 \quad x_2^* = 10/3 \quad x_3^* = 7/3 \quad (\max)f = 21$$

valorile variabilelor de abatere:

$$x_4^* = 0 \quad x_5^* = 0$$

			2	3	1	0	0	-M	-M	
CB	VB	VVB	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	
-M	x_6	10	1	1	1	0	0	1	0	$10 : 1 = 10$
-M	x_7	1	1	-1	0	-1	0	0	1	$1 : 1 = 1$
0	x_5	21	2	3	1	0	1	0	0	$21 : 2 = 10.5$
	f	-11M	-2M-2	-3	-M-1	M	*	*	*	
-M	x_6	9	0	2	1	1	0	1	-1	$9 : 2 = 4.5$
2	x_1	1	1	-1	0	-1	0	0	1	-
0	x_5	19	0	5	1	2	1	0	-2	$19 : 5 = 3.8$
	f	-9M+2	*	-2M-5	-M-1	-M-2	*	*	2M+2	
-M	x_6	7/5	0	0	3/5	1/5	-2/5	1	-1/5	$7/5 : 3/5 = 7/3$
2	x_1	24/5	1	0	1/5	-3/5	1/5	0	3/5	$24/5 : 1/5 = 24$
3	x_2	19/5	0	1	1/5	2/5	1/5	0	-2/5	$19/5 : 1/5 = 19$
	f	-7M/5 + 21	*	*	-3M/5	-M/5	2M/5 + 1	*	6M/5	

1	x_3	$7/3$	0	0	1	$1/3$	$-2/3$	$5/3$	$-1/3$	$7/3 : 1/3 = 7$
2	x_1	$13/3$	1	0	0	$-2/3$	$1/3$	$-1/3$	$2/3$	-
3	x_2	$10/3$	0	1	0	$1/3$	$1/3$	$-1/3$	$-1/3$	$10/3 : 1/3 = 10$
	f	21	*	*	*	0	1	M	M	
0	x_4	7	0	0	3	1	-2	5	-1	$7 : 3 = 2.33$
2	x_1	9	1	0	2	0	-1	3	0	$9 : 2 = 4.5$
3	x_2	1	0	1	-1	0	1	-2	0	
	f	21	*	*	0	*	1	M	M	

Tabelele 4.22 – 4.26

Din tabelul 4.25 rezultă că variabila nebazică x_4 are costul redus nul: $\bar{c}_4 = 0$. **Introducerea coloanei A^4 în baza curentă conduce la o altă soluție admisibilă de bază, tot atât de bună ca și soluția x^* deci optimă!!** (vezi tabelul 4.26). Noua soluție x^{**} este asociată bazei $[A^4 \ A^1 \ A^2]$ și are componentele:

$$x_1^{**} = 9 \quad x_2^{**} = 1 \quad x_3^{**} = 0 \quad (\max)f = 21$$

valorile variabilelor de abatere: $x_4^{**} = 7 \quad x_5^* = 0$

Programul original (P) va avea o infinitate de soluții optime care sunt combinații convexe ale soluțiilor de bază x^* și x^{} adică au forma: $x = \alpha x^* + (1 - \alpha)x^{**}$ cu $0 \leq \alpha \leq 1$ sau, pe componente:**

$$x \equiv \begin{cases} x_1 = \frac{13}{3} \cdot \alpha + 9(1 - \alpha) = 9 - \frac{14}{3} \cdot \alpha \\ x_2 = \frac{10}{3} \cdot \alpha + 1 - \alpha = 1 + \frac{7}{3} \cdot \alpha \\ x_3 = \frac{7}{3} \cdot \alpha \\ \text{valorile variabilelor de abatere :} \\ x_4 = 7 - 7 \cdot \alpha \\ x_5 = 0 \end{cases}$$

De exemplu, pentru $\alpha = \frac{3}{7}$ programul (P) are soluția optimă:

$$x_1 = 7 \quad x_2 = 2 \quad x_3 = 1 \quad (\max)f = 21$$

valorile variabilelor de abatere: $x_4 = 4 \quad x_5 = 0$

care nu este o soluție de bază!!